

De toekomst begint nu!

Verkiezingsprogramma D66 Sittard-Geleen 2022-2026

Inhoudsopgave

Voorwoord Sigrid Kaag	02
Voorwoord lijsttrekker, Pepijn Pi	03
1. Inleiding, Robert Kuipers	05
2. Samenleving, zorg en veiligheid	06
2.1 Leefbaarheid	07
2.2 Zorg	08
2.3 Openbare orde en veiligheid	11
2.4 Inclusieve samenleving	13
2.5 Mondiaal beleid	14
3. Wonen, verkeer en mobiliteit	15
3.1 Wonen	16
3.2 Verkeer en mobiliteit	17
4. Duurzaamheid, energie en natuur	20
4.1 Energie	21
4.2 Natuur	24
4.3 Draagvlak, informatievoorziening en educatie	24
5. Onderwijs, cultuur en sport	26
5.1 Studentenstad	27
5.2 Primair en voortgezet onderwijs	27
5.3 Gelijke kansen	29
5.4 Onderwijshuisvesting	29
5.5 Onderwijs en arbeidsmarkt	30
5.6 Cultuur	31
5.7 Sport	33
6. Economie, arbeidsmarkt en toerisme	34
6.1 Economie: ondernemen in Sittard-Geleen	35
6.2 Arbeidsmarkt	37
6.3 Toerisme	38
7. Bestuur, organisatie en financiën	39
7.1 Openbaar bestuur en organisatie	40
7.2 Financiën	42
7.3 Bestuurlijke vernieuwing	44
8. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking	46
8.1 Regionale samenwerking	47
8.2 Euregionale samenwerking	48
9. Samen staan we sterk	50
Richtingwijzers D66	53
Kandidatenlijst	55
Colfon	56

Voorwoord Sigrid Kaag

Geachte lezer,

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaal-liberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg woningen willen bouwen om iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving kunnen wonen in de wijk waar ze werken. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek - ook als u dat zelf niet kunt betalen. En wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een van waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op het spel. Wilt u dat Sittard-Geleen meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag

Voorwoord lijsttrekker, Pepijn Pi

Een nieuw verhaal, een nieuwe generatie politiek.

D66 is een partij die diepgeworteld zit in Sittard-Geleen. Ooit in de jaren '90 is D66 begonnen in de toenmalige gemeente Sittard. Na de fusie van Geleen, Born en Sittard, heeft D66 altijd positief-kritisch gebouwd aan de stad zoals we die nu kennen, Sittard-Geleen.

Onder aanvoering van Bert Kamphuis heeft D66 altijd het verschil weten te maken binnen de gemeentepolitiek. Daarvoor bedank ik hem persoonlijk. De verbindende rol van D66, of het nu is binnen de oppositie of coalitie, heeft ons altijd kunnen laten slagen in onze missie, namelijk: het beste resultaat voor Sittard-Geleen behalen, want dat staat bij D66 voorop.

Toch begint D66 aan een nieuw verhaal. En ja, dat doen we zéker door vast te houden aan onze positief-kritische en opbouwende middenkoers. Maar de lokale politiek mogen we best eens gaan opschudden. En snel ook. Als 21-jarige lijsttrekker heb ikzelf de fusie van onze gemeente nooit meegemaakt. Ik ben opgegroeid in Geleen en woon nu al 5 jaar in Sittard. Ik heb onze stad daarom ook altijd gezien als één stad. Eén stad met unieke kernen.

Om succesvol de toekomst in te gaan heeft de lokale politiek deze visie nodig. Sittard-Geleen zien als één gemeente. Geen dorpspolitiek meer, maar het belang van Sittard-Geleen voorop. Want, zoals onze titel al luidt: "de toekomst begint nu" en de uitdagingen wachten niet meer. De uitdagingen staan namelijk al voor de deur. Het klimaat, de woningmarkt, onze accommodaties, het onderhoud van de openbare ruimte, het ondernemersklimaat en wegtrekkende jongeren. Allemaal vraagt het om directe actie. Actie waar de lokale politiek de lead heeft, maar inwoners de baas zijn. Daarom komt D66 met een nieuw team. Een frisse lijst met unieke mensen, vol daadkracht en visie.

D66 wil bouwen aan een stad waar we iedereen vrij laten, maar niemand laten vallen. Met VDL Nedcar, de Brightlands Chemelot Campus, een bruisend MKB, Het Groene Net en een sterke onderwijssector is Sittard-Geleen een belangrijke speler in Zuid-Limburg. Hiermee kan Sittard-Geleen écht werk maken van innovatie en toekomstbestendige banen.

Dit vraagt om het maken van keuzes en daadkracht. Daarom is D66 er. We laten ondernemers ondernemen, maken inwoners de baas en geven jongeren de toekomst. D66 zet vol in op vergroening, verduurzaming en democratische vernieuwing. Voor jongeren regelen we uitgaansgelegenheden, toffe evenementen, een goede woningmarkt en het beste openbaar vervoer. Lasten voor onze inwoners mogen daarbij niet stijgen.

Als meest pro-Europese partij zoeken we daarbij graag de samenwerking op binnen de Euregio. Want Europa begint lokaal, zeker voor een grensgemeente als Sittard-Geleen. Ook heeft D66 korte lijnen met onze D66-vertegenwoordigers in de Provinciale Staten, het College van Gedeputeerde Staten, het Nederlands en het Europees Parlement. Wij zullen deze contacten optimaal benutten voor Sittard-Geleen en onze regio.

Ons programma is helder. Groen, Europees, progressief en Sittard-Geleen voorop. Geen woorden, maar daden: aan de slag!

1. Inleiding, Robert Kuipers

Voorzitter verkiezingsprogramma commissie D66

‘De toekomst begint nu’...

Je zou kunnen zeggen dat deze titel op elk moment op elk programma van toepassing kan zijn. Waarom nu dan? En waarom bij D66 Sittard-Geleen? Omdat ‘De toekomst begint nu’ urgentie aangeeft. We staan op een kantelpunt. Het is misschien wel nooit eerder voorgekomen dat er zoveel verschillende veranderingen zich in dezelfde periode voor onze wereld en (dus) voor onze gemeente afspelen.

Zo was pakweg tien jaar geleden het lichaam waarmee je geboren werd meteen ook je genderidentiteit, werd er nog lacherig gedaan over elektrische auto’s, was het idee om van het gas af te gaan werkelijk absurd, kregen alle leerlingen in een klas hetzelfde onderwijs en werd gemeentelijk beleid vooral ‘van bovenaf’ gemaakt. En nu zien we dat verschillende transities in een versnellingsfase zijn gekomen. De vrijheid van genderexpressie wordt groter en groter, voertuigen die op fossiele brandstof rijden zullen binnenkort uitzonderlijk zijn, nieuwbouwwoningen worden niet meer op het gasnet aangesloten, kinderen kunnen binnen een klas passend onderwijs krijgen en gemeentelijk beleid wordt steeds meer vanuit de wijk bedacht.

D66 Sittard-Geleen vindt dit uitermate positief en wil deze veranderingen verder stimuleren. Want ze gaan allemaal de kant van een betere wereld op waarin mensen gelukkiger en gezonder kunnen leven.

‘De toekomst begint nu’ is de basisgedachte van dit verkiezingsprogramma. Zo kun je vanaf de volgende pagina’s bijvoorbeeld lezen hoe we willen omgaan met zorg en veiligheid. Met wonen en mobiliteit. Met duurzaamheid, energie en natuur. Met onderwijs, cultuur en sport. Met economie en toerisme. En met de manier waarop we onze gemeente organiseren en besturen.

We kennen vast allemaal het gezegde dat je de richting van de wind niet kunt bepalen, maar dat je wel kunt bepalen hoe je je zeilen zet. Zo kijkt D66 naar de transities waar we mee te maken hebben. Wij zijn ervan overtuigd dat we veranderingen niet kunnen stoppen of terugduwen. En we zijn er net zo van overtuigd dat elke verandering kansen biedt op een mooiere wereld en een mooier Sittard-Geleen. Dat is de politiek die we willen bedrijven. Dat is de manier waarop we willen besturen. En daar gaat dit programma over.

2. Samenleving, zorg en veiligheid

D66 kiest voor:

- Een gemeente waarin alle inwoners zich veilig en thuis voelen en kunnen meedoen ongeacht hun afkomst, overtuiging, seksuele geaardheid of beperking.
- Minder afstand tussen burger en bestuur door meer ruimte voor eigen initiatief van inwoners (jong en oud) en organisaties. D66 wil hen actief betrekken en hen mogelijkheden bieden om zelf gemeentelijke taken uit te voeren, waarbij de gemeente hen ondersteunt en begeleidt. Een wijkgerichte aanpak waarbij actief burgerschap en participatie gestimuleerd wordt.
- Duurzame en toekomstbestendige voorzieningen.
- Het principe van “kwaliteit voor nabijheid” in het accommodatiebeleid.
- Een adequate uitvoering van de Jeugdzorg, Jeugd GGZ, de Wmo én de Participatiewet, waarbij maatwerk, een strakke regie en ontschotting van budgetten noodzakelijk zijn.
- Een veilig Sittard-Geleen met meer herkenbaar toezicht op straat en meer handhaving. In samenwerking met de buurtpreventieteams, WhatsApp buurtpreventiegroepen en met meer inzet van wijkagenten, bijzondere opsporingsambtenaren, straatcoaches en jongerenwerkers worden problemen in wijken en kernen aangepakt.
- Een stevige aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit.
- Bij positieve resultaten van de lopende experimenten gericht op gereguleerde hennepcultuur, zal in de gemeente worden overgegaan op een gereguleerde aanvoer van hennep aan de coffeeshops. Op deze manier kan de overlast die wordt veroorzaakt door illegale wietteelt en straathandel worden teruggedrongen.
- Communicatie en een actieve dialoog gericht op mensen die het vertrouwen in de overheid dreigen te verliezen. D66 wil zo de kloof tussen inwoners en het bestuur verkleinen en tegengas te geven aan polarisatie, radicalisering, intolerantie, uitsluiting en verspreiding van nepnieuws.

Leefbaarheid

Door de bevolkingskrimp als gevolg van ontgroening en de vergrijzing staan het voorzieningenniveau en de leefbaarheid in onze gemeente onder druk, met name in de kleine kernen. Het wordt steeds moeilijker om in iedere wijk of kern een eigen basisschool, gemeenschapshuis of sportaccommodatie overeind te houden. Daarom streeft D66 naar **toekomstbestendige en duurzame voorzieningen**, die ook bij verdere bevolkingskrimp overeind blijven. Voor D66 staat daarbij de **kwaliteit** van de voorzieningen **centraal** en in mindere mate de nabijheid. Een actueel voorbeeld daarvan is de keuze van D66 voor een centrale zwem- en schaatsvoorziening.

D66 is tegen bezuinigingen op het onderhoud van de openbare ruimte. In de voorbije jaren is gebleken dat achterstallig onderhoud leidt tot hogere kosten op de langere termijn. Sittard-Geleen moet ook **investeren in het groenonderhoud**. De verloedering van de groene ruimte, zoals we die zien in de Ursulinentuin, vindt D66 onacceptabel.

D66 vraagt voor de komende raadsperiode meer aandacht voor de strijd tegen zwerfval en afvaldumpingen. De gemeente moet daarin **samen optrekken met inwoners**, zoals dat nu al gebeurt via de vrijwilligers die zich hebben aangesloten bij het initiatief **Vaste Prik Sittard-Geleen**. De gemeente moet zulke initiatieven actief ondersteunen en promoten. Daarnaast is **meer en betere handhaving** nodig; met hoge boetes voor het **dumpen van afval**.

De wijk-, buurt- en dorpsplatforms, verenigingen en inwoners moeten vroegtijdig en intensief betrokken worden bij de bevordering van de leefbaarheid in hun eigen omgeving. **D66 wil wijken en kernen meer verantwoordelijkheid en bevoegdheden geven om zelf vorm te geven** aan de eigen leefomgeving. Inwoners kunnen zelf heel goed aangeven welke behoeften er zijn en hoe middelen effectief kunnen worden ingezet. In de visie van D66 heeft de gemeente geen sturende maar een faciliterende en coachende rol; zij stelt hiervoor budgetten ter beschikking, liefst op basis van een zogenaamde burgerbegroting. Een specifiek instrument om de betrokkenheid van inwoners te vergroten is het door D66 voorgestelde **“Right to Challenge”**. Daarbij worden inwoners in staat gesteld initiatief te nemen en zelf gemeentelijke taken uit te voeren.

Zorg

De coronacrisis heeft grote gevolgen gehad voor onze samenleving en heeft aangetoond dat een dergelijke pandemie niet alleen impact heeft op de economie, maar ook op de volksgezondheid en de zorg. **De vraag naar jeugdzorg en ondersteuning vanuit de Wmo stijgt.** De wachtlijsten voor aanvragen gericht op individuele begeleiding en voor hulp via de GGZ worden steeds groter en we zien steeds meer multiproblematiek. Zorgtaken kunnen niet altijd adequaat uitgevoerd worden vanwege financiële tekorten en de relatief grote zorgvraag in Zuid-Limburg. **Een efficiënte en slagvaardige organisatie** is nodig om aanvragen en toekenningen van zorgarrangementen snel en effectief af te handelen. **Hulpbehoevenden moeten tijdig de zorg krijgen die nodig is.**

We zien, ook in Sittard-Geleen, steeds meer jongeren in de problemen komen. D66 heeft in 2019 een motie ingediend voor een **lokale crisisopvang voor zwerfjongeren**. D66 dringt erop aan dat deze vorm van opvang snel gerealiseerd wordt, in samenspraak met de betrokken welzijnsorganisaties.

In Sittard-Geleen wordt gelukkig al veel aandacht besteed aan armoedebestrijding, mede door de inzet van vrijwilligers. Desondanks groeit in onze gemeente **1 op de 9 kinderen op in armoede**. Om de maatschappelijke participatie van deze doelgroep te bevorderen, zet D66 in op het **Jeugdfonds Sport & Cultuur** en de continuering van het programma **Kansen voor alle Kinderen**. Tegelijkertijd zien we ook een toename van het aantal mensen dat wordt geconfronteerd met schuldenproblematiek. De komende periode zetten wij in op **meer gebruik van de beschikbare minimaregelingen** door doelgroepen die dit het hardst nodig hebben.

D66 blijft inzetten op een positieve gezondheid: het vermogen van mensen om met een positieve insteek zelf regie te voeren bij het omgaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen.

Ook onze gemeente kampt met een toenemende vergrijzing. **Ouderen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen** en laagdrempelig kunnen blijven participeren in de gemeenschap.

Eenzaamheid is, zeker tijdens de coronapandemie, ook in onze gemeente een belangrijk thema gebleven. Steeds meer ouderen, maar ook jongeren, voelen zich eenzaam. Onze gemeente moet daarom actief blijven **participeren in de nationale coalitie “Een tegen Eenzaamheid”**. Doel van dit initiatief is het eerder herkennen en doorbreken van eenzaamheid.

Naast de Wmo-voorzieningen wordt steeds meer een beroep gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers. De gemeente moet deze mantelzorgers, die een onmisbare schakel zijn in de zorgverlening, zoveel mogelijk waarderen, ontzorgen en ondersteunen. D66 pleit voor een **verdere verhoging van het mantelzorgcompliment**.

D66 vindt het belangrijk dat **iedereen kan meedoen** in onze maatschappij. Onze gemeente heeft de afgelopen periode ingezet op de totstandkoming van Vidar, een nieuw regionaal participatiebedrijf. Vidar biedt meer kansen voor participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij kijken daarbij nadrukkelijk naar **wat mensen wél kunnen**, met meer aandacht voor **individuele competenties**. Wij beoordelen de resultaten niet enkel op absolute aantallen maar vooral op de duurzaamheid van de uitstroom naar de arbeidsmarkt. Een koppeling en afstemming met de uitkeringsinstanties is daarbij noodzakelijk. Op basis van een evaluatie van de pilot **“Bijverdienen in de bijstand”** moet onderzocht worden of werkervaring met behoud van uitkering kan worden voortgezet om het perspectief op een reguliere baan te vergroten.

Er is veel meer samenwerking nodig om te voorkomen dat cliënten van het kastje naar de muur gestuurd worden. Er moet **meer maatwerk** geleverd worden als mensen zich melden voor een uitkering. Daarbij wil D66 kijken naar wat wél mogelijk is in plaats van het star hanteren van procesregels, die vaak nadelig uitpakken voor mensen die hulp nodig hebben.

D66 vindt het belangrijk dat de uitvoering van het sociale beleid van onze gemeente **goed wordt gemonitord en gecontroleerd**, en dat inwoners en adviesorganen voldoende mogelijkheden krijgen voor inspraak, medezeggenschap en (indien nodig) bezwaar kunnen aantekenen tegen de uitvoering van het gemeentelijk beleid.

Hoewel Sittard-Geleen relatief laag scoort ten opzichte van het landelijk gemiddelde, vormt laaggeletterdheid ook in onze gemeente een probleem. Dit heeft een negatieve invloed op maatschappelijke participatie van mensen en kan resulteren in uitsluiting. **In Sittard-Geleen is tussen de 8% en 11% van de beroepsbevolking laaggeletterd**. Het structureel herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden is een eerste stap die bijdraagt aan de aanpak van laaggeletterdheid. Om hen daarbij te helpen, is het belangrijk dat mensen die een aanvraag doen bij de gemeente, het UWV, het Jongerenloket, het Leerwerkloket, het Wmo Adviescentrum en andere organisaties, worden **gescreend op laaggeletterdheid**. Deze organisaties komen namelijk veel in contact met kwetsbare doelgroepen, waaronder laaggeletterden. Als iemand (mogelijk) laaggeletterd is, kan hij of zij worden doorverwezen naar hulp bij scholing van de basisvaardigheden. Om dit te bereiken moeten ambtenaren worden getraind op het gebruik van screeningsmethoden. Ook moeten ze bekend zijn met het aanbod van **cursussen op het gebied van basisvaardigheden**. D66 wil ook dat er een **laaggeletterdheidsparagraaf wordt toegevoegd** aan elk raadsvoorstel en overige communicatie vanuit de gemeente.

Digitale vaardigheden zijn onmisbaar. Van iedereen wordt tegenwoordig verwacht dat zij over dit soort vaardigheden beschikken en kunnen omgaan met computers en digitale communicatie. Vooral oudere inwoners die moeite hebben met deze vaardigheden dreigen belangrijke informatie te missen en kunnen hierdoor lastiger meekomen. Naast het aanbod van taalcursussen is daarom ook aandacht nodig voor het verbeteren van digitale vaardigheden. De gemeente moet vrijwilligers, bibliotheken en overige organisaties betrekken en faciliteren bij de inzet om de digitale participatie van inwoners te bevorderen.

Openbare orde en veiligheid

Sittard-Geleen moet een gemeente zijn waarin mensen aangenaam en veilig kunnen wonen, zonder overlast en met een effectieve aanpak van criminaliteit. Een veilige en aangename woonomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, het bedrijfsleven, de gemeente en de politie. Het **terugdringen van criminaliteit en overlast** door alle maatschappelijke geledingen is noodzakelijk. Hierbij is een **wijkgerichte aanpak**, samen met de inwoners, van groot belang. In samenwerking met buurtpreventieteams en met meer inzet van wijkagenten, bijzondere opsporingsambtenaren, straatcoaches en jongerenwerkers moeten problemen in wijken en kernen gericht en effectief worden aangepakt. Naast repressieve maatregelen zijn **preventie en bewustwording** uitgangspunten voor een daadkrachtige en effectieve aanpak van problemen. D66 wil daarom inzetten op bewustwordingscampagnes en lesmateriaal voor scholen binnen Sittard-Geleen. Een concreet voorbeeld dat D66 wil introduceren in onze gemeente is de **“Ben je oké” publiekscampagne** tegen ongewenst seksueel gedrag en intimidatie.

Vuurwerk heeft de afgelopen jaren een negatieve invloed gehad op de openbare orde en veiligheid van onze gemeente. Al maanden voor oud op nieuw wordt op diverse plekken te pas en te onpas vuurwerk afgestoken. Vaak gaat het om illegaal knalvuurwerk dat veel overlast met zich meebrengt voor onze inwoners en hun huisdieren. Daarnaast veroorzaakt vuurwerk jaarlijks veel slachtoffers. D66 wacht niet op regelgeving uit Den Haag en pleit daarom voor een **algeheel vuurwerkverbod** in Sittard-Geleen. D66 erkent wel de traditionele rol van het vuurwerk, bijvoorbeeld voor de viering van de jaarwisseling. D66 wil daarom deze feestelijke traditie in stand houden door **gemeentelijke vuurwerkshows** te organiseren tijdens de nieuwjaarsviering.

De inzet van **WhatsApp buurtpreventiegroepen** moet worden gecontinueerd omdat uit evaluaties blijkt dat deze een belangrijke signalerende en preventieve functie hebben. In het buitengebied moet slimmer en strenger gehandhaafd worden bij illegale activiteiten, zoals milieudelicten, stroperij en afvaldumping.

De **bestrijding van zware en ondermijnende criminaliteit** blijft voor D66 een prioriteit. Dat betekent dat gemeente, politie en justitie samen moeten optrekken in de bestrijding van drugscriminaliteit, mensenhandel, illegaal gokken, vastgoedfraude en witwassen. Delicten zoals inbraak, diefstal en overvallen worden vaak gepleegd om in een verslaving te voorzien of om schulden af te betalen. De ondermijner, die nog te vaak buiten beeld blijft en daardoor onaantastbaar lijkt, spint hier garen bij. D66 wil daarom dat de problematiek ook bij de bron wordt aangepakt.

De overlast als gevolg van de gedoogde verkoop van softdrugs dient teruggedrongen te worden. Enerzijds door de **wietteelt door de overheid gereguleerd** te laten plaatsvinden en anderzijds door de overlast in de wijken als gevolg van handhaving van het ingezetenen criterium bij coffeeshops aan te pakken. Het (gewijzigde) drugsbeleid mag niet ten koste gaan van de veiligheid.

Er zijn veel instrumenten die de veiligheid en het veiligheidsgevoel kunnen vergroten. D66 kiest daarbij **niet automatisch voor een uitbreiding van het cameratoezicht**. D66 kan alleen instemmen met meer cameratoezicht als blijkt dat dit echt noodzakelijk is en effectief kan worden ingezet zonder inbreuk op de privacy van mensen. D66 pleit ook voor een regelmatige evaluatie van de inzet van cameratoezicht.

Ook in Sittard-Geleen zien we steeds meer signalen van polarisatie en radicalisering. D66 maakt zich hierover zorgen, met name over radicalisering van jongeren in onze gemeente. D66 wil voorkomen dat jongeren geïsoleerd raken en zet daarom in op een actieve, **wijkgerichte en preventieve aanpak om eventuele signalen van radicalisering zo snel mogelijk in beeld te krijgen**. Daarbij betreft D66 ook ouders/opvoeders, scholen, kerken, moskeën en verenigingen. De gemeente moet voortdurend de vinger aan de pols houden door de dialoog met alle geloofsgemeenschappen te blijven voeren. Het gaat overigens niet alleen om radicalisering op basis van religie maar ook om links- en rechtsextremisme, intolerantie en uitsluiting.

De gemeente moet inwoners gericht wijzen op de gevaren van het verspreiden van **nepnieuws** (via sociale media). Via de gemeentelijke communicatiekanalen (website, nieuwsbrief, sociale media) is tegengas nodig om deze vorm van desinformatie te bestrijden. Ook wanneer het gaat over cybercriminaliteit, die de laatste jaren toeneemt, kan de gemeente zichzelf en inwoners van Sittard-Geleen beter beschermen door blijvend te **investeren in goede beveiliging van de gemeentelijke ICT-infrastructuur**, om te voorkomen dat hackers en ransomware (gijzelsoftware) vrij spel krijgen. D66 stelt voor om regelmatig **ethische hackers** de opdracht te geven om de digitale beveiliging van de gemeente te testen. **De gemeente moet de privacy van haar inwoners waarborgen**. Gegevens van inwoners mogen niet onnodig lang bewaard worden, en altijd met inachtneming van de richtlijnen van de AVG.

Inclusieve samenleving

D66 kiest voor een **inclusieve samenleving** en staat voor een gemeente waarin alle inwoners zich veilig en thuis voelen, ongeacht herkomst, geloofs- of levensovertuiging, seksuele geaardheid of beperking. **Vrijheid en diversiteit** zijn volgens D66 essentiële kernwaarden in onze maatschappij. D66 onderschrijft daarom nog steeds het belang van artikel 1 van de Grondwet en de doelstellingen van het **Diversiteitspact Limburg** uit 2017. De uitgangspunten voor een inclusieve samenleving moeten worden meegenomen in de uitvoering van het gemeentelijke diversiteits- en antidiscriminatiebeleid. **D66 accepteert geen discriminatie en uitsluiting** van personen of bevolkingsgroepen op basis van leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid, religie, huidskleur en beperking en draagt dit ook actief uit, onder andere via een actief antidiscriminatiebeleid en door uitvoering van de agenda van Sittard-Geleen als **Regenbooggemeente**.

Ruim 23% van de inwoners van Sittard-Geleen heeft een beperking. D66 wil dat Sittard-Geleen zich actief **conformeert aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens met een Handicap** van de Verenigde Naties, die o.a. is opgesteld om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij. In overleg met inwoners, belangenorganisaties en werkgroepen wil D66 de komende jaren letterlijk en figuurlijk de **drempels slechten** waarmee deze doelgroep wordt geconfronteerd – zowel digitaal, als fysiek. D66 wil werk maken van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en zet daarbij in op een snelle voortzetting en implementatie van de **Lokale Inclusie Agenda**. Hierbij kijken wij vooral naar bewustwording rondom dit thema en proberen we de samenwerking op te zoeken met andere gemeenten. Maar ook naar concrete acties zoals **drempelloze voorzieningen** en **toegankelijke openbare toiletten** in de centra van Sittard-Geleen.

Mondiaal beleid

De armoede en conflicten in grote delen van de wereld, de vluchtelingenstroom en het belang van integratie en participatie van nieuwkomers maken het ook in de komende periode nodig om ook op lokaal niveau te blijven investeren in **participatie, integratie en tolerantie**. D66 zet in op een goede opvang en begeleiding van nieuwkomers om hen **snel te laten integreren in onze samenleving** en te laten **participeren op de arbeidsmarkt**. Dat geldt in het bijzonder voor statushouders.

D66 ziet het als een taak van een centrumgemeente om meer hulp te bieden in de **opvang van vluchtelingen**. Daarbij kijkt D66 graag naar de mogelijkheden om als gemeente aan te sluiten bij het **“Shelter City”- programma**. “Shelter City” is een initiatief waarbij mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen een tijdelijk verblijf van drie maanden kunnen krijgen in één van de aangesloten steden. Zo kunnen zij hun werk veilig en effectief voortzetten. Een groot deel van de grootste Nederlandse steden is inmiddels aangesloten.

Internationale werknemers moeten op een goede en humane manier worden gehuisvest. De gemeente moet erop toezien dat de woonomstandigheden van arbeidsmigranten voldoen aan de eisen en bij signalering van misstanden handhavend optreden.

Als eerste Global Goals gemeente in Limburg moet Sittard-Geleen op zoveel mogelijk beleidsterreinen een actieve bijdrage leveren aan de realisatie van de **Sustainable Development Goals**, de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

3. Wonen, verkeer en mobiliteit

D66 kiest voor:

- Herstructurering en kwaliteitsverbetering van bestaande woonwijken en inbreiding.
- Behoud groen; geen uitbreiding van woningbouw in het buitengebied.
- Duurzame en levensloopbestendige woningen.
- Meer betaalbare woningen voor starters en inwoners met middeninkomens.
- Alternatieve woonvormen, zoals tiny houses.
- Toepassen van de zelfbewoningsplicht en harde aanpak huisjesmelkers.
- Meer geld voor verkeersveiligheid en verbetering van de infrastructuur.
- Voorrang voor de fiets door meer vrijliggende fietspaden, snelfietsroutes en het inzetten van deelfietsen, bijvoorbeeld in de centra, bij de NS-stations en bij de Brightlands Chemelot Campus.
- Verbetering van het (grensoverschrijdend) openbaar vervoer door inzet op snelle en frequente OV-verbindingen.
- Voortzetting van de lobby voor een snelle treinverbinding van Eindhoven via Sittard en Heerlen naar Aken.
- Innovatieve oplossingen om het autoverkeer terug te dringen, met name in de spits.
- Opwaardering van de het OV-knooppunt in Sittard (NS-station en omgeving).
- Realisatie van een ongelijkvloerse kruising N276-Heerlenerweg.
- Structurele verlaging van het parkeertarief in de Marktgarage in Geleen.
- Opwaardering stationsgebied Sittard.

Wonen

D66 zet zich in voor de **verbetering van de kwaliteit van de gebouwde omgeving** en kiest daarbij uitdrukkelijk niet voor uitbreiding van woningbouw in het buitengebied maar voor **inbreiding en herstructurering en verduurzaming van bestaande woningen** die niet meer voldoen aan de eisen van de toekomst. D66 wil particuliere woningbezitters stimuleren en ondersteunen om hun **woningen duurzaam en levensloopbestendig** te maken. De gemeente moet hiervoor **voldoende subsidie** ter beschikking stellen voor de verduurzaming van woningen met isolatiemateriaal, zonnepanelen of anderszins, zodat **iedereen kan meedoen met de energietransitie**. Dit resulteert bovendien in een forse **besparing op de energierekening**. Voor sociale huurwoningen wordt dit in samenspraak met de woningcorporaties gedaan (als onderdeel van de prestatieafspraken).

Door de vergrijzing, de demografische krimp en een stijgende behoefte aan betaalbare woningen voor kleine huishoudens, starters en studenten, zet D66 zich nadrukkelijk in voor een **transformatie van de woningmarkt**. Er is nog steeds een grote vraag naar betaalbare huur- en koopwoningen maar ook naar woningen in het middensegment. Wij streven naar een evenwichtig aanbod van koop- en huurwoningen in Sittard-Geleen. Door **meer woningen te bouwen**, kan een betere doorstroming op de woningmarkt plaatsvinden en kan het zogenaamde scheefwonen worden voorkomen. D66 wil dat de gemeente hiermee actief aan de slag gaat in samenspraak met woningcorporaties en projectontwikkelaars.

Doelgroepen zoals ouderen, alleenstaanden, starters, jongeren en studenten kunnen worden bediend met **tiny houses en andere (tijdelijke) woonvormen** zoals leegstaande schoolgebouwen en kantoren, die de druk op de woningmarkt kunnen verlichten en daarnaast voor doorstroming kunnen zorgen. Voor mensen die vanwege verslavings- of psychische problemen bewust of onbewust hinder veroorzaken in hun omgeving moet ook een passende oplossing worden gevonden, bijvoorbeeld in de vorm van “skaeve huse” of containerwoningen.

De starterslening is een effectief drempelverlagend instrument gebleken om een eigen koopwoning bereikbaar te maken voor starters op de woningmarkt. D66 is ook blij met de plannen voor de transformatie van het voormalige **DSM-kantoor tot woonruimte** voor studenten en kenniswerkers. De gemeente moet tijdig voldoen aan de taakstelling die zij heeft voor de **huisvesting van statushouders**. Ook wil D66 zorgen dat de woningmarkt voorziet in woningen voor personen met een geestelijke of lichamelijke beperking.

Het woningtekort is echter niet het enige probleem in de huidige spanning op de woningmarkt. Om uitbuiting, overbewoning en woonfraude tegen te gaan wil D66 in Sittard-Geleen in de wijken die hier het meest mee te kampen hebben een **zelfbewoningsplicht** toepassen, zoals dat al in veel andere gemeenten in Nederland gebeurt. Ook het uitbuiten van huurders roept D66 een halt toe. Wanneer er sprake is van uitbuiting, discriminatie of slechte woonomstandigheden vindt D66 dat de gemeente de **verhuurdersvergunning van een verhuurder kan intrekken**.

Verkeer en mobiliteit

D66 vindt dat de komende jaren meer aandacht moet worden besteed aan mobiliteit, verkeersveiligheid en de kwaliteit van onze wegen en fietspaden. **Ons wegennet is dringend toe aan onderhoud**. Op veel plekken in onze gemeente wordt nog steeds veel te hard gereden. Daarom moet onderhoud van wegen gekoppeld worden aan verbetering van de verkeersveiligheid en fysieke maatregelen om de snelheid van **verkeer te reduceren**. Daarnaast moet meer gehandhaafd worden op verkeersovertredingen. D66 vindt dat de gemeente zich de komende jaren actief moet blijven inzetten voor **voorlichtingscampagnes, verkeerseducatie en gedragsverandering**, in nauwe samenwerking met Veilig Verkeer Nederland, het onderwijs en de Provincie Limburg.

Op de belangrijkste ontsluitingswegen wil D66 meer aandacht voor **verbetering van de doorstroom** van verkeer en daarmee de bereikbaarheid van onze centra. D66 geeft prioriteit aan een structurele oplossing voor de dagelijkse files op de provinciale weg N276 en dringt daarom aan op de realisatie van een **ongelijkvloerse kruising bij het knooppunt N276/Heerlenerweg**. De gemeente moet op dit dossier nu eindelijk doorpakken in afstemming met de Provincie Limburg. Een ander belangrijk **aandachtspunt is de aansluiting van de N276 bij Hoogveld**.

D66 ziet ook in onze gemeente kansen voor innovatieve ontwikkelingen zoals **Smart Mobility en Mobility as a Service** (o.a. de inzet van elektrische auto's). D66 pleit voor voortzetting van de succesvolle werkgeversaanpak voor mobiliteit van Zuid-Limburg Bereikbaar. Met deze aanpak kunnen ook in Sittard-Geleen effectieve maatregelen worden genomen om het **autoverkeer terug te dringen** (onder andere door in te zetten op spitsmijding, stimulering van het gebruik van openbaar vervoer, e-bikes, deelfietsen en carpoolen).

Om de mobiliteit in onze gemeente duurzamer te maken wil D66 haast maken met de **uitbreiding van de infrastructuur van laadpalen** voor elektrische auto's, ook in parkeergarages. De mogelijkheid van de inzet van **waterstof als brandstof** moet ook op lokaal niveau worden onderzocht. Het wagenpark van de gemeente moet volledig duurzaam worden. Er is meer dan voldoende parkeercapaciteit voor auto's in onze gemeente. Het gebruik van parkeergarages en parkeerterreinen moet worden gestimuleerd om een **sluitende exploitatie van deze voorzieningen** mogelijk te maken en om de parkeeroverlast in de wijken terug te dringen. De parkeertarieven in Sittard-Geleen kunnen differentiëren maar moeten wel aansluiten bij het karakter van het centrum, de wijk of het stadsdeel. D66 vindt dat het **tarief van de Marktgarage in Geleen structureel verlaagd moet worden**.

D66 wil meer prioriteit geven aan de fiets als vervoermiddel. Door de opkomst van e-bikes en speed pedelecs is de fiets steeds meer concurrerend met de auto geworden. Om het gebruik van de fiets te stimuleren, moet gewerkt worden aan betere, **liefst vrijliggende, fietspaden en snelfietsroutes**. D66 geeft daarbij prioriteit aan een vrijliggend fietspad tussen Limbricht en Born. Voldoende bewaakte fietsenstallingen zijn essentieel, ook in de late avonduren (in de centra en bij de stations). Voor de exploitatie van dergelijke voorzieningen mag een kleine vergoeding worden gevraagd aan gebruikers.

D66 wil ook het gebruik van het openbaar vervoer bevorderen. Er zijn nog te weinig grensoverschrijdende OV-verbindingen. De bekendheid en het gebruik van de busverbinding tussen Sittard en Geilenkirchen (lijn SB3) moet worden gestimuleerd. De gemeente moet bij de concessiehouder en de Provincie Limburg pleiten voor een uitbreiding van de dienstregeling en kortere reistijden tussen Geilenkirchen en Sittard.

Naast de bestaande SB3-lijn mogen er wat D66 betreft, nog **meer snelle en directe OV-verbindingen worden gecreëerd naar België en Duitsland.** D66 zal zich inzetten voor de realisatie van een grensoverschrijdende, **snelle OV-verbinding van Hasselt naar Sittard**, als onderdeel van het Vlaamse Spartacusplan. D66 ondersteunt de lobby voor een grensoverschrijdende **intercityverbinding Eindhoven-Sittard-Heerlen-Aken** met aansluiting op de hogesnelheidslijnen in Aken.

Om ook het regionaal openbaar vervoer een goed alternatief te maken voor de auto, streeft D66 naar **verruiming van de dienstregeling** in de late avonden en het **frequenter laten rijden van bussen.**

De plannen voor de stationsomgeving in Sittard liggen al te lang op de plank. Als een van de belangrijkste knooppunten voor het openbaar vervoer in Limburg **verdient deze stationsomgeving een kwaliteitsverbetering**, zowel aan de voor- als achterzijde van het NS-station. We rekenen daarbij op de financiële steun van de provincie.

D66 is niet per definitie voorstander van de sluiting van Maastricht Aachen Airport. D66 maakt zich wel zorgen over een duurzame exploitatie van het vliegveld op de langere termijn en de overlast die wordt veroorzaakt voor omwonenden. Maar tegelijkertijd erkent D66 het belang van de directe en indirecte werkgelegenheid en de scholingsmogelijkheden die hieraan gekoppeld zijn, zoals de opleiding tot vliegtuigmonteur. Daarnaast gelooft D66 in de **kansen van het elektrisch vliegen**, waarmee nu al op verschillende plekken in het land wordt geëxperimenteerd. D66 ziet hierin kansen voor MAA, ook in het kader van duurzaamheid. D66 wacht het provinciaal onderzoek naar de toekomst van MAA dan ook af.

4. Duurzaamheid, energie en natuur

D66 kiest voor:

- Meer aandacht voor het lokale energie- en klimaatbeleid en een actieve bijdrage van Sittard-Geleen om de klimaatdoelstellingen van Parijs en de ambities van de Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg te realiseren.
- Slimme samenwerking en partnerships in de regio, zoals een actieve samenwerking met de lokale Energiecoöperatie Sittard-Geleen en Zuidenwind.
- Een hoger ambitieniveau voor duurzaamheid en de energietransitie met een nadruk op zonne- en windenergie.
- Een snelle en gedegen uitwerking van de lokale Transitievisie Warmte waarbij het gebruik van fossiele brandstoffen zo snel mogelijk wordt uitgefaseerd.
- Realisatie van aardgasvrije wijken door inzet op het Groene Net, woningisolatie, warmtepompen en waterstof.
- Uutfasering van het gebruik van biomassa als bron voor het warmtenet.
- Overdracht van het Groene Net naar Ennatuurlijk en Provincie Limburg.
- Een actieve betrokkenheid en ondersteuning en ontzorging van inwoners bij woningisolatie, energiebesparing en keuzes voor duurzame vormen van energie.
- Aandacht voor en promoten van initiatieven circulaire economie.
- Klimaatadaptatie door vergroening van wijken en centra, regenwaterbuffers en water in de stad.
- Een voorbeeldfunctie en voortrekkersrol van de gemeente bij verduurzaming. Hierbij zoeken we als gemeente naar oplossingen en samenwerking over onze eigen gemeentegrenzen heen.
- Behoud van het natuurlandschap.
- Een groene Graetheide.
- Vergroening van de openbare ruimte, bijvoorbeeld in de vorm van geveltuinen, tiny forests en groene gevels.
- Meer ruimte voor biodiversiteit.
- Hanteren van de 3-30-300 regel voor gemeentelijk groen en compensatie van verwijderd groen.

Energie

D66 onderstreept de noodzaak om **klimaatverandering tegen te gaan** (reductie van broeikasgassen). Daarnaast wil D66 maatregelen nemen tegen veranderingen die niet meer kunnen worden gekeerd (klimaatadaptatie). D66 heeft het vertrouwen en de wil om dit probleem aan te pakken, ook op lokaal niveau. Voor de ontwikkeling van duurzame energie zijn allerlei **regelingen en subsidies beschikbaar**. De gemeente moet **inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren om optimaal gebruik te maken van deze mogelijkheden**.

D66 staat achter de lange termijn duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente en de ambitieuze **klimaatdoelstellingen van Parijs**. Dat betekent dat we straks **geen aardgas meer** mogen gebruiken om onze woningen te verwarmen. Daarom zet D66 in op duurzame vormen van energie, zoals **wind- en zonne-energie en benutting van restwarmte**. Iedere keer als een straat wordt opgebroken, moeten we nadenken of dat het moment is om onder die straat het energienetwerk voor de toekomst aan te leggen. Dat kunnen elektriciteitskabels zijn met een hogere capaciteit, omdat meer huizen verwarmd worden met warmtepompen, leidingen voor Het Groene Net of geothermie of leidingen voor bijvoorbeeld biogas of waterstof.

D66 wil dat nieuwbouwprojecten **standaard gasloos worden verwarmd**. Het gebruik van energie via ons warmtenet, warmtepompen, zonnepanelen en windmolens zal daarom snel moeten worden bevorderd. De **optimale benutting van restwarmte van de Chemelot site** moet verder worden onderzocht. Voor de korte termijn biedt een uitbreiding van **Het Groene Net** in de Westelijke Mijnstreek een oplossing voor een deel van onze gemeente en onze buurgemeenten. Op langere termijn zien wij **geen rol voor de inzet van biomassa** als bron voor Het Groene Net. Vanwege de financiële risico's wil D66 dat de regie over het warmtenet zo snel mogelijk wordt overgedragen aan Ennatuurlijk en de Provincie Limburg.

D66 wil in Sittard-Geleen **meer ruimte voor de plaatsing van windmolens, zonnepanelen en zonneparken**, met inachtneming van geluids-, veiligheids- en leefbaarheidsnormen en liefst ook met een breed draagvlak. We betreuren het zeer dat een meerderheid in de gemeenteraad de plaatsing van windmolens in Holtum-Noord jarenlang heeft vertraagd en dat Sittard-Geleen hierdoor de afspraken in de Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg niet kan nakomen. D66 wil daarom dat snel onderzocht wordt welke andere locaties geschikt zijn voor de plaatsing van windmolens. **Het open buitengebied** kan een interessante optie zijn voor de **plaatsing van windturbines**. D66 kijkt daarbij ook graag naar nieuwe alternatieven, zoals de verticale as-windturbine. Deze windturbines zijn efficiënt en zorgen voor minder visuele impact. Bovendien hebben ze een lagere geluidsbelasting. Hierbij zal **in overleg met belangenorganisaties en omwonenden** naar een goede inpassing in de omgeving worden gezocht. Wij willen daarbij de samenwerking aangaan met lokale initiatieven zoals de Energiecoöperatie Sittard-Geleen en Zuidenwind. Industriële gebouwen en **nieuwe distributiecentra moeten worden verplicht om zonnepanelen op hun daken te leggen**. De gemeente moet een dringend beroep doen op eigenaren van bestaande distributiecentra, loodsen en industriële gebouwen om hetzelfde te doen en natuurlijk ook zelf het goede voorbeeld geven bij haar eigen gebouwen.

De Provinciale Statenfractie van D66 heeft het initiatief genomen om samen met gemeenten te onderzoeken wat het beste alternatief is voor het gebruik van fossiele energie. D66 wil dat Sittard-Geleen actief meewerkt aan dit onderzoek. Samen met Enexis zal verkend moeten worden hoe een duurzaam en toekomstbestendig netwerk gerealiseerd kan worden, met aandacht voor een **betaalbare energievoorziening voor onze inwoners**. Enexis moet zodanig investeren, dat de gebruikers tegen **zo laag mogelijke kosten** een duurzame toekomst tegemoet gaan en op die manier ontzorgd worden. Daarnaast wil D66 dat de gemeente ruimte biedt aan nieuwe, innovatieve duurzaamheidsprojecten (zowel klein- als grootschalig). Het gebruik van **kernenergie is op korte termijn geen oplossing** voor de opgave waar wij nu voor staan. D66 ziet dan ook geen heil in eventuele plannen voor een toekomstige kerncentrale in de provincie Limburg.

De gemeente heeft een belangrijke voortrekkersfunctie en voorbeeldrol voor een duurzame toekomst. **De gemeente moet het goede voorbeeld geven** door zoveel mogelijk eigen gebouwen te verduurzamen, door het wagenpark en gemeentelijke installaties te verduurzamen en door **duurzaamheid stevig te verankeren in het inkoop- en aanbestedingsbeleid**. De gemeente moet ook het bedrijfsleven en schoolbesturen stimuleren om duurzaamheidsmaatregelen te nemen.

D66 ondersteunt initiatieven in het kader van een **circulaire economie**, zoals de bestaande repair cafés in Sittard-Geleen. In het kader van duurzaamheid dienen we verspilling te voorkomen en **in te zetten op hergebruik**. De gemeente dient deze circulaire manier van denken binnen onze lokale economie actief te promoten.

De aanpak van klimaatverandering is een kans voor de economie. Groen is het nieuwe goud.

– Rob Jetten, Minister Klimaat & Energie (D66)

Natuur

D66 pleit voor **behoud van het groen** in onze gemeente en de omgeving. Wij koesteren de groene ruimte en willen deze waar mogelijk uitbreiden. Wat D66 betreft, geldt: “**stenen eruit, groen erin**”. D66 wil stedelijk groen in de centra en woonwijken stimuleren. Bijvoorbeeld door **geveltuinen** in te richten, **buurtmoestuinen** te creëren, **tiny forests** aan te leggen en in de centra **gevels van winkelpanden te vergroenen**. Initiatieven vanuit de samenleving, die natuur en biodiversiteit promoten en vergroten, kunnen bij D66 op steun rekenen. Mooie voorbeelden hiervan zijn de Tuinman van Sittard-Geleen, het Stadslabproject Groene Gevels, de Boerderij Harteveldt en Plök.

Door ook pleinen te **vergroenen en regenwaterbuffers** aan te leggen kan het verblijfsklimaat in de centra worden verbeterd. Vergroening van de openbare ruimte biedt een goede oplossing voor de toenemende **hittestress en piekbuien** waarmee we geconfronteerd worden (hierdoor worden ook schaduwplekken gecreëerd in de centra). Voor de ruimtelijke ordening van de toekomst hanteert D66 zoveel mogelijk de **3-30-300 regel**: vanuit elk huis staan minimaal 3 bomen in het zicht; elke buurt krijgt 30 procent bladerdek of bodemgroen en iedereen woont op maximaal 300 meter afstand van een park. Waar groen moet worden weggehaald, moet het verwijderde groen minimaal volledig gecompenseerd worden met nieuwe aanplant.

De economische ontwikkeling in de regio dient gepaard te gaan met **meer aandacht voor natuurontwikkeling**. De omgeving moet vroegtijdig worden betrokken bij deze ontwikkelingen en de gemeente moet zich samen met bedrijven (met name Chemelot en VDL Nedcar) inspannen om door nieuwe ontwikkeling van natuurgebieden negatieve effecten voor de leefbaarheid te minimaliseren of te compenseren.

Draagvlak, informatievoorziening en educatie

D66 vindt het belangrijk dat inwoners op een juiste wijze geïnformeerd worden op weg naar een duurzame toekomst. **Draagvlak, informatievoorziening en educatie** zijn hierbij belangrijke thema's. De gemeente speelt hierin een cruciale rol door inwoners actief te ontzorgen en te begeleiden bij de energietransitie. D66 steunt initiatieven en ontwikkelingen om meer draagvlak in de gemeente te creëren voor duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast stimuleert D66 een goede en transparante informatievoorziening voor inwoners om hen wegwijs te maken in de zoektocht naar duurzame manieren van leven, wonen en werken, bijvoorbeeld door het verduurzamen van hun woning. Tot slot stimuleert D66 initiatieven rondom duurzaamheid en educatie om ook onze jongere generatie voor te bereiden op een duurzame toekomst, bijvoorbeeld in de vorm van duurzaamheidslessen in het basis- en voorgezet onderwijs. Zo kan ook educatie actief bijdragen aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen.

5. Onderwijs, cultuur en sport

D66 kiest voor:

- Sittard Studentenstad.
- Een rijke schooldag in het primair onderwijs.
- Gezonde en veilige scholen.
- Gelijke kansen voor ieder kind.
- Aanpak van laaggeletterdheid.
- Aansluiting van onderwijs op de (Eu)regionale arbeidsmarkt.
- Meer aandacht voor de taal en cultuur van onze buurlanden en het stimuleren en faciliteren van buurtaalonderwijs.
- Geen bezuinigingen op cultuur. Cultuur is een belangrijk bindmiddel in onze samenleving en draagt bij aan het vestigingsklimaat in onze gemeente.
- Investeren in cultuur, nieuwe initiatieven omarmen en cultuuraanbod afstemmen binnen de regio.
- Het promoten van cultuuraanbod via een Euregionale UIT-agenda.
- Deelname van Sittard-Geleen aan de Euregionale Museumkaart.
- Cultureel aanbod Toon Hermans Theater ook afstemmen op bezoekers uit het Belgisch en Duits grensgebied.
- Samenwerking van het Toon Hermans Theater met Parkstad Limburg Theaters en het Theater aan het Vrijthof.
- Regelmatige evaluaties van de uitvoering van het muziek- en dansonderwijs door Myouthic en indien nodig bijsturing.
- Stimuleren van sport en beweging.
- Toekomstbestendige sportvoorzieningen.

Studentenstad

Sittard-Geleen heeft een breed aanbod van zowel primair en voortgezet onderwijs als middelbaar beroepsonderwijs en hoger beroepsonderwijs. Daarnaast vindt op de **Brightlands Chemelot Campus** onderzoek plaats met een wisselwerking tussen studenten, onderzoekers en buitenlandse kenniswerkers. Met Gilde Opleidingen, het Vista College, Fontys Hogescholen en Zuyd Hogeschool heeft Sittard-Geleen de potentie om **een echte studentenstad** te worden. De betrokkenheid van studenten bij de gemeente moet de komende jaren een impuls krijgen. Dit kan door meer gebruik te maken van de inzet van studenten voor praktijkgericht onderzoek en het actief betrekken van studenten bij maatschappelijke en economische uitdagingen.

Het gemeentelijk evenementenbeleid en de culturele infrastructuur moet meer worden afgestemd op de doelgroep jongeren en studenten. Ook de lokale horeca kan behulpzaam zijn bij het binden van studenten aan Sittard-Geleen, bijvoorbeeld door **op studenten gerichte activiteiten zoals livemuziek, een happy hour en goedkope dagschotels**.

D66 pleit voor een programma **StudentenStad**, gericht op binding van studenten aan onze gemeente, naar het voorbeeld van Maastricht. Een eigen web portal voor studenten en buitenlandse kenniswerkers, "**My Sittard-Geleen**", kan daarbij nuttig zijn om doelgroepgerichte informatie te bundelen. Denk aan informatie over arbeidsmarkt, huisvesting, sport, cultuur, stages, evenementen, uitgaan en de Euregio.

Primair en voortgezet onderwijs

D66 wil scholen actief betrekken bij gemeentelijk beleid op het gebied van o.a. positieve gezondheid en een gezonde leefstijl, sport en bewegen, verkeersveiligheid, maatschappelijke verantwoordelijkheid, antidiscriminatie, tolerantie en mondiaal- en LHTBIQ+ beleid. In het primair en voortgezet onderwijs wil D66 voor elk kind **een rijke schooldag**. D66 wil dat de gemeente aansluiting zoekt bij het beleid dat hiervoor is vastgelegd in het landelijke coalitieakkoord. Op lokaal niveau bepalen scholen zelf in goede afstemming met de gemeente en andere partners wat zij nodig achten om de kansengelijkheid te bevorderen. Te denken valt aan begeleiding bij huiswerk, sport en cultuur in **samenwerking met plaatselijke verenigingen**, de bibliotheek en lokaal aanbod op het gebied van sporteducatie. Goede voorbeelden van waardevolle bijdragen zijn initiatieven zoals "Petje af Zuid-Limburg" en "Fietsplezier & Beweging" van de Wielerbaan Geleen.

Een rijke schooldag gaat uiteraard gepaard met een **gezonde school** en gezonde leefstijl. D66 wil hieraan prioriteit geven en scholen en schoolbesturen in Sittard-Geleen daarbij ondersteunen. Dit betekent dat aandacht moet worden besteed aan het belang van gezonde voeding. D66 denkt daarbij aan verschillende opties, zoals het ondersteunen van scholen bij de **aanvraag van (Europese) subsidie voor schoolfruit en groenten**. Het aanbieden van een gezonde maaltijd (ontbijt of lunch) op school, zodat **kinderen niet met een lege maag naar school gaan**, is daarbij ook een optie. Hiervoor wil D66 graag de samenwerking opzoeken met lokale ondernemers en supermarkten.

Ook zet D66 in op veilige scholen. Een school moet een sociaal veilige omgeving zijn. Dit betekent dat aandacht moet worden besteed aan een **anti-pestaanpak, respect, tolerantie** en het **voorkomen van radicalisering**. Maar ook dat veilige schoolpleinen worden ingericht. Om ook de **verkeersveiligheid bij scholen** te vergroten, is continuering van verkeerseducatie en handhaving bij verkeersovertredingen nodig. De gemeente moet scholen stimuleren om **EHBO- en reanimatiecursussen** aan te bieden aan leerlingen en leerkrachten. Stichtingen, zoals “Bloempje Voor Het Goede Doel”, die bijdragen aan een **sterke sociale omgeving voor het kind**, dienen door de gemeente omarmd en ondersteund te worden.

D66

Gelijke kansen

D66 wil dat ieder kind in Sittard-Geleen zich optimaal kan ontwikkelen. Dat begint met **gelijke kansen voor ieder kind**. Daarbij moet het niet uitmaken in welke wijk je geboren bent of wat de achtergrond, het opleidingsniveau, beroep of salaris van je ouders is. D66 wil dat de gemeente actief beleid voert om gelijke kansen te bevorderen. Ouders die het financieel zwaar hebben en daardoor hun kinderen niet naar de zwembles kunnen laten gaan of niet kunnen laten deelnemen aan sportieve of culturele activiteiten, moeten door de gemeente worden geholpen om de weg te vinden naar fondsen zoals die van de Stichting Leergeld Westelijke Mijnstreek en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. De gemeente dient er voor te zorgen dat ook onder andere consulenten van Vidar, verenigingen en zwemscholen goed op de hoogte zijn van deze mogelijkheden.

Kinderen die opgroeien in een laagtaalvaardige omgeving hebben een grotere kans om laaggeletterd te worden. Daarom is het van belang dat er aandacht wordt besteed aan **beter taal- en rekenonderwijs in Sittard-Geleen**. Er moet ook in de thuissituatie aandacht worden besteed aan dergelijke basisvaardigheden. Daarom is het van belang dat er vanuit de gemeente extra ondersteuning komt voor ouder en kind bij Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de basisschool. Afspraken hierover worden vastgelegd in de Lokale Educatieve Agenda.

Daarnaast moet de **aanpak van laaggeletterdheid** een prominente rol krijgen in het kader van kansengelijkheid in Sittard-Geleen. Daarom is het belangrijk voor Sittard-Geleen om deelname aan het landelijke initiatief "**Gelijke Kansen Alliantie**" te continueren. Om ongewenst **voortijdig schoolverlaten** te voorkomen, wil D66 de lokale en regionale projecten en trajecten die gericht zijn op preventie van uitval en het verwerven van startkwalificaties voortzetten. De inzet van de leerplichtambtenaren moet gericht zijn op **preventie, snelle signalering en handhaving**.

Onderwijshuisvesting

Om kwalitatief onderwijs te kunnen borgen voor de toekomst, moet proactief worden ingezet op toekomstbestendige en duurzame onderwijshuisvesting, liefst in de vorm van integrale kindcentra, waarbij kindpartners aansluiting krijgen bij de scholen voor primair onderwijs. **Een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen** over de gemeente is belangrijk. Vanwege de daling van het aantal leerlingen, kan dit betekenen dat scholen meer moeten samenwerken of fuseren. D66 kiest ook hier voor het uitgangspunt van "**kwaliteit vóór nabijheid**".

Onderwijs en arbeidsmarkt

D66 vindt het belangrijk dat inwoners en toekomstige generaties van Sittard-Geleen voldoende werkgelegenheid dichtbij huis vinden. Daarom benadrukt D66 dit belang vanuit een bredere kijk op de (Eu)regionale arbeidsmarkt. D66 wil dat het **onderwijs beter aansluit op de behoefte van de Euregionale arbeidsmarkt**. Vanwege de aanwezigheid van de chemische en automotieve industrie blijft promotie van techniekonderwijs en ontdekkend en onderzoekend leren van groot belang.

Om de kansen van een **grensoverschrijdende arbeidsmarkt** te kunnen verzilveren, wil D66 de kennis van taal en cultuur van onze buurlanden stimuleren, met name in het primair en voortgezet onderwijs. Schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs kunnen met behulp van Interreg- en andere subsidies gestimuleerd worden om meer aandacht te besteden aan de **Duitse en Franse buurtalen** en om het label Euregioschool of Euregioprofielschool te verwerven voor hun scholen. D66 ziet dit als een heel belangrijke investering in de ontwikkeling van een **grensoverschrijdende mindset** bij onze jongeren. De gemeente moet daarom projecten gericht op **grensoverschrijdende samenwerking tussen onderwijsinstellingen bevorderen** en actief ondersteunen, eventueel met laagdrempelige subsidiëring.

Cultuur

D66 accepteert geen verdere bezuinigingen op kunst en cultuur; de ingrepen in de cultuursector en de muziekeducatie hebben diepe sporen achtergelaten. Omdat **cultuur een belangrijk bindmiddel is in onze samenleving**, bijdraagt aan de ontwikkeling van jonge mensen, belangrijk is voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en bijdraagt aan een positieve uitstraling van onze gemeente in de regio, is het nu zaak om de culturele infrastructuur te borgen en verder te versterken. Een goed ontwikkelde kunst- en cultuursector draagt bij aan een open en verbonden samenleving, voor jong en oud. De recente keuzes die gemaakt zijn voor de toekomst van het cultuurbedrijf De Domijnen worden door D66 onderschreven en zullen hopelijk bijdragen aan een betere invulling van het cultuuraanbod in onze gemeente.

D66 benadrukt het belang van een **betere samenwerking** van De Domijnen met andere culturele instellingen in de regio Zuid-Limburg en de Euregio, om zo meer samenhang en synergie te bereiken met het cultureel aanbod in Parkstad Limburg, Maastricht en ook met steden over de grens. Het Toon Hermans Theater in Sittard en andere onderdelen van De Domijnen kunnen zich ook richten op bezoekers uit de Belgische en Duitse grensstreek. **Aansluiting van Sittard-Geleen bij een Euregionale museumkaart** en een gezamenlijke **Euregionale promotie** van culturele evenementen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een grensoverschrijdend, aantrekkelijk en complementair cultuuraanbod.

D66 ziet graag een divers cultureel aanbod, voor jong en oud. D66 is trots op de evenementen in onze gemeente, onze musea, de bibliotheken, het Filmhuis, het concert- en poppodium Volt, onze culturele instellingen, muziekgezelschappen en ons rijke verenigingsleven. De evenementen die zo kenmerkend zijn voor onze gemeente hebben door de COVID-19 pandemie te maken gehad met een forse tegenslag. Samen met de Statenfractie zet D66 zich in voor **een noodfonds voor de zwaar getroffen creatieve en culturele sector** in Limburg. D66 hoopt dat we vanaf 2022 weer volop kunnen genieten van concerten en theatervoorstellingen en evenementen zoals carnaval, de Sint Joepmarkt, Groove Garden, de Jaarmarkt in Geleen, de Paasmarkt in Born, Mama's Pride, de MP-feesten, het St. Rosafestival en het Oktoberfeest. D66 ziet daarnaast kansen voor een **terugkeer van het Straattheaterfestival** en **nieuwe evenementen** gericht op specifieke doelgroepen, zoals een **studentenfeest** in het centrum van Sittard en livemuziek in cafés.

Nu het muziekonderwijs in onze gemeente na de sluiting van Artamuse is overgenomen door de stichting Myouthic, dient de gemeente regelmatig te evalueren of de scholing van met name de jeugd op het gebied van muziek en dans adequaat wordt uitgevoerd. Indien nodig moet door de gemeente worden bijgestuurd. Een samenwerking tussen Myouthic en De Domijnen bij muziek- en cultuureducatie juicht D66 toe. **D66 streeft naar een zo groot mogelijk aanbod voor de muziek- en talentontwikkeling, waardoor jongeren zich breed kunnen oriënteren.**

D66 vindt het belangrijk dat er een lokale of streekomroep actief is in de Westelijke Mijnstreek. Na een moeilijke start van de fusieomroep BieOs moet gewerkt worden aan een verdere **kwaliteitsverbetering van de streekomroep.**

Sport

D66 ondersteunt de doorontwikkeling van de Westelijke Mijnstreek tot topsportregio. Met de Sportzone Limburg, het Tom Dumoulin Bike Park, het Watersley Sports & Talentpark en straks een compleet vernieuwde centrale zwem- en schaatsvoorziening Glanerbrook beschikt Sittard-Geleen over **uitstekende sportaccommodaties** en een infrastructuur voor zowel top- als breedtesport. Een goed voorzieningenpakket in de breedtesport is noodzakelijk omdat onze amateursportverenigingen een belangrijke rol spelen voor de gezondheid, sociale samenhang en vrijetijdsbesteding.

D66 wil een goede spreiding van toekomstbestendige sportaccommodaties in onze gemeente, waarbij kwaliteit voor ons belangrijker is dan nabijheid. Om de toekomstbestendigheid te borgen, **kies D66 voor opschaling van sportvoorzieningen** (eventueel gecombineerd met andere functies), voor één of meerdere wijken of kernen. Omdat beweging meer is dan sport, ziet D66 graag naast veilige en goed onderhouden speeltuinen voldoende **speelvoorzieningen voor de jeugd** op buurt- of wijkniveau.

Omdat de gemeenteraad heeft besloten om in Sittard-Geleen te kiezen voor **één centraal zwembad (Glanerbrook)**, kunnen de zwembaden in Born en Sittard niet meer met gemeentelijke middelen overeind gehouden worden. Mogelijk kan een **zwemvoorziening in Sittard behouden** worden als onderdeel van de ontwikkeling van het voormalige ESCS-terrein. D66 wil daarnaast bekijken of het **zwembad in Born een rol kan krijgen als voorziening voor bepaalde doelgroepen**.

Professionele sportclubs ontvangen geen financiële exploitatiebijdrage van de gemeente. Naast de **stimulering en subsidiëring van breedtesport**, is D66 is **voorstander van een gemeentelijke topsportsubsidie** voor vaandelteams of individuele amateursporters die op het hoogste niveau actief zijn, zoals de heren van Lions en de dames van V&L (handbal) en de Eaters Limburg (ijshockey). Deze dragen bij aan de uitstraling van Sittard-Geleen als sportstad, hebben een positief effect op de breedtesport en stimuleren onze jeugd om te gaan sporten. Ook mag Sittard-Geleen trots zijn op de BVO Fortuna Sittard die op het hoogste niveau acteert en daarmee een belangrijke bijdrage levert aan de uitstraling van Sittard-Geleen en ook een voorbeeld is voor talentvolle jeugd. Dit past bij het gemeentelijk beleid om **sport en beweging bij jongeren te stimuleren** als bijdrage aan een positieve gezondheid van onze inwoners.

6. Economie, arbeidsmarkt en toerisme

D66 kiest voor:

- Een betere balans tussen economie, leefbaarheid en veiligheid.
- Meer aandacht voor de leefbaarheid bij de ontwikkeling van het logistiek knooppunt Holtum-Noord.
- Verdere doorontwikkeling van de Brightlands Chemelot Campus.
- Natuurontwikkeling Graetheide-terrein.
- Meer aandacht voor de verkeersafwikkeling bij VDL Nedcar en de Chemelot site.
- Een veilige parkeervoorziening voor het vrachtwagenparkeren.
- Compactere winkelcentra in Geleen en Sittard.
- Een "Koop Lokaal" campagne in Sittard-Geleen.
- Verplaatsing van de weekmarkt in Sittard om meer ruimte te creëren voor de horeca en evenementen op de Markt.
- Steun voor startende ondernemers door middel van subsidies, leningen of lastenvermindering.
- Verbreding van de regionale arbeidsmarkt over de grenzen.
- Verbetering van de informatievoorziening voor toeristen, expats, buitenlandse kenniswerkers en studenten.
- Een betere positionering en profilering van Sittard-Geleen als centrumgemeente in de Euregio, door de aantrekkingskracht van het historisch centrum van Sittard te promoten als toeristische trekpleister.
- Behoud en toegankelijkheid van historisch erfgoed en monumenten.
- Het stimuleren van verblijfstoerisme in samenwerking met Visit Zuid-Limburg (Visitor Experience Centre).

Economie: ondernemen in Sittard-Geleen

Sittard-Geleen is de economische motor van Zuid-Limburg. Met de Chemelot site, de Brightlands Chemelot Campus, VDL Nedcar, het bedrijventerrein Holtum-Noord en last but not least een **bloeiend mkb** is onze gemeente een echte economische hotspot die werkgelegenheid biedt voor veel inwoners in de hele regio. D66 benadrukt het belang van de economische functie van onze gemeente en zoekt daarbij naar een verdere doorontwikkeling, die niet ten koste mag gaan van de leefbaarheid en veiligheid. Samen met de provincie en het Rijk moeten we de komende jaren daarom werken aan een betere **balans tussen economie, leefbaarheid en veiligheid**.

Bij de ontwikkeling van het logistieke knooppunt **op het bedrijventerrein Holtum-Noord**, moet meer rekening worden gehouden met de leefbaarheid van de omliggende kernen Holtum en Baakhoven (gemeente Echt-Susteren).

D66 steunt de transformatie van de Chemelot site naar een **circulaire hub** en de doorontwikkeling van de **Brightlands Chemelot Campus**. Nieuwe industriële activiteiten moeten passen bij de functies van het Chemelot-terrein en mogen de veiligheid van de omgeving niet verder aantasten. D66 is daarom geen voorstander van de komst van de bandenrecycler Black Bear Carbon.

Als er een aantoonbare noodzaak is voor **uitbreiding van de research- en development functies op de Lexhy**, wil D66 dat toestaan. Wat ons betreft geldt dat **uitsluitend voor uitbreiding van activiteiten die gerelateerd zijn aan de campus** en niet voor zware industrie. Omdat de **Graetheide** niet meer nodig is als uitbreidingslocatie van Chemelot, moet dit gebied zo snel mogelijk door DSM worden overgedragen voor **natuurontwikkeling**. D66 is tegen ontgrindingen in dit gebied.

Helaas wordt Sittard-Geleen als gevolg van al deze economische activiteiten steeds meer geconfronteerd met drukke verkeersbewegingen op onze wegen en een toenemend aantal ongevallen op de A2. Door de uitbreiding van logistieke functies op Holtum-Noord en de toename van de aan- en afvoerbewegingen bij Chemelot en VDL Nedcar dreigt het wegennet in deze regio dicht te slibben. D66 vraagt daarom nadrukkelijk **meer aandacht voor de verkeersafwikkeling bij VDL Nedcar en de Chemelot site**, mede in relatie tot de verbreding van de A2.

Ondanks een daarvoor afgesloten convenant is er nog steeds geen structurele oplossing voor de overlast die wordt veroorzaakt door het vrachtwagenparkeren in onze gemeente. Ook in het belang van de vrachtwagenchauffeurs moet gehandhaafd worden op uitwassen en moet in overleg met de Provincie Limburg, het Rijk, het bedrijfsleven en de transportsector zo snel mogelijk **een veilige parkeervoorziening worden gerealiseerd voor het vrachtwagenparkeren** in deze regio, liefst nabij het knooppunt van de A2 en de A73 bij Het Vonderen.

Het vervoer van goederen over het spoor moet zo min mogelijk overlast veroorzaken voor de woonomgeving en **wettelijke veiligheidsnormen moeten daarbij nauwlettend in acht worden genomen**. De gemeente Sittard-Geleen moet zich samen met partners als het Rijk, de provincie, ProRail en de sector blijven inzetten voor een veilige spooromgeving en beperking van de externe veiligheidsrisico's.

De centra van Sittard-Geleen hebben elk een eigen karakter en dynamiek. Het historisch centrum van Sittard is bij uitstek geschikt voor winkelen, toerisme en uitgaan en heeft een aantrekkingskracht voor bezoekers uit de hele regio en de Euregio. Het centrum van Geleen is gericht op dienstverlening, heeft een aantrekkelijke weekmarkt en een horecaplein dat volop in ontwikkeling is. **De centra moeten elkaar niet beconcurreren, maar vooral elkaar versterken.**

Door veranderend koopgedrag en online shoppen is de laatste jaren helaas veel leegstand ontstaan in de centra. Daarom wil D66 de centra compacter en aantrekkelijker maken, o.a. door **mengvormen van winkelen en horeca mogelijk te maken (blurring)**. Het is van belang dat de gemeente haar ondernemers ondersteunt door een **"Koop Lokaal" campagne** op te zetten, als stimulans voor ondernemers en het ondernemersklimaat. **Startende ondernemers moeten door de gemeente worden gefaciliteerd**, als vraagbaak en door middel van subsidies, startersleningen of lastenvermindering. Door deze actieve ondersteuning en door het **schrappen van onnodige regelgeving** wil D66 het ondernemersklimaat in Sittard-Geleen verder versterken.

Wat D66 betreft is **"ondernemers laten ondernemen"** een belangrijk uitgangspunt. Wanneer ondernemers problemen ervaren, moet de gemeente een bemiddelende rol spelen, maar ook durven om knopen door te hakken als dat nodig is. Om uit een al jarenlang slepende impasse te komen, kiest D66 voor **verplaatsing van de weekmarkt in Sittard**, om zo **meer ruimte te creëren voor de horeca** en evenementen op de Markt. In samenspraak met de marktkooplieden, de horeca en het Centrummanagement moet worden gezocht naar een alternatieve en aantrekkelijke locatie voor de markt die voor alle partijen een win-win situatie oplevert.

Arbeidsmarkt

De afgelopen jaren hebben we gezien dat de arbeidsmarkt sterk en snel kan veranderen. D66 vindt het belangrijk dat we onze inwoners daar goed op voorbereiden en dat we een arbeidsmarkt creëren waarin iedereen kan meedoen. D66 streeft ernaar om binnen onze arbeidsmarktregio meer **gebruik maken van het praktijkgerichte en laagdrempelige aanbod van scholings- en omscholingsmogelijkheden in Belgisch Limburg.**

Door een actieve deelname aan de Euregio Maas-Rijn en het stedennetwerk MAHLL en de recente toetreding tot de Euregio Rijn-Maas Nord heeft onze gemeente toegang tot meerdere bilaterale **Grensinfopunten (GIP), de Servicepunten Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) en het Expat Centre South.** De persoonlijke dienstverlening door deze instanties vergroot de kansen van werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Bedrijven en instellingen in onze gemeente hebben vaak behoefte aan goedgeschoolde én goed geïnformeerde arbeidskrachten uit binnen- en buitenland, ook uit het Belgische en Duitse grensgebied. Tevens zijn voor Nederlandse arbeidskrachten de mogelijkheden in de Belgische en Duitse grensstreek interessant. **D66 wil daarom blijven inzetten op een doeltreffende continuering van deze dienstverlening.** Hierdoor kunnen inwoners goed geïnformeerd en extra ondersteund worden zodat ze goed voorbereid zijn op de interculturele, fiscale en juridische impact van grensoverschrijdend werken.

D66 vindt ook dat Sittard-Geleen meer werk moet maken van (Engelstalige) **informatievoorziening voor expats, buitenlandse studenten en kenniswerkers** die in onze gemeente wonen en/of werkzaam zijn. Het is belangrijk dat deze doelgroepen zich thuis voelen in onze gemeente en een volwaardige plek kunnen innemen in onze samenleving.

Toerisme

D66 wil in samenwerking met Visit Zuid-Limburg, de Belgische en Duitse buurgemeenten en stichtingen en verenigingen de toeristisch-recreatieve infrastructuur van deze regio versterken. D66 vindt dat gebouwen met een monumentale waarde behouden dienen te worden. Deze maken deel uit van ons cultureel erfgoed, dragen bij aan het behoud van onze cultuur en zorgen, als trekpleister, bovendien voor de versterking van het toerisme in onze stad. **Monumenten en panden met een grote architectonische waarde moeten worden gekoesterd**, verdienen goed onderhoud en dienen toegankelijk te zijn voor het brede publiek, ook op plekken waar dit nog niet of in onvoldoende mate mogelijk is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de **Loonhal van de voormalige Staatsmijn Maurits**. D66 vindt dat dit industrieel erfgoed opengesteld moet worden voor het publiek en steunt daarbij de oproep vanuit de samenleving om het **mijnverleden van Geleen te promoten**. Nieuwe initiatieven zoals, een **Pinkpop Monument in Geleen**, kunnen bij D66 rekenen op steun.

Het nieuwe **Visitor Experience Centre** van Visit Zuid-Limburg wordt gevestigd in het **Huis aan de Markt** in het centrum van Sittard. **D66 wil dat dit pand qua uitstraling naadloos aansluit bij het historisch karakter van de Markt in Sittard**. Door deze toevoeging wordt de Markt hét visitekaartje van de Sittardse **“Altstadt”**. Omdat het aanbestedingsproces voor het Huis aan de Markt opnieuw moet worden gestart, wil D66 deze kans aangrijpen om **inwoners meer invloed** te geven op het uiteindelijke ontwerp van dit pand. De gemeente moet ontwikkelaars meerdere plannen laten indienen, die als keuzemogelijkheden worden voorgelegd aan onze inwoners en die vervolgens leiden tot een definitief ontwerp.

In het Visitor Experience Centre kunnen inwoners en toeristen terecht voor informatie over de historie van de stad en haar monumenten, wandel- en fietsroutes, interessante knooppunten en andere bijzonderheden. Door het brede aanbod van hotels, restaurants en cafés, het Rivierpark Maasvallei en de ligging dichtbij Maastricht, het Heuvelland en steden als Aken, Luik en Hasselt, wordt Sittard-Geleen steeds attractiever voor toeristen uit binnen- en buitenland. D66 wil dat de gemeente hierop inspeelt met **actieve en gerichte promotiecampagnes**, ook in de grensstreek. Daarbij is de inzet van Engelstalige en Duitstalige informatie een belangrijke randvoorwaarde.

Omdat de Nieuwe Hatenboer in de toekomst niet meer door de gemeente geëxploiteerd wordt, wil D66 positief-kritisch kijken naar de mogelijkheden van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling op het voormalige ESCS-terrein aan de Sportcentrumlaan. Door een economische ontwikkeling op die locatie, kan de **zwembadfunctie mogelijk behouden** worden voor inwoners van Sittard en kan tegelijkertijd een nieuwe impuls gegeven worden aan de aantrekkingskracht van Sittard-Geleen voor bezoekers en toeristen. Een dergelijke ontwikkeling mag het **bestaande natuurgebied de Schwienswei echter niet aantasten**. Daarom pleit D66 voor een zorgvuldige afweging van de mogelijkheden en het actief betrekken van omwonenden. D66 kijkt ook naar de haalbaarheid van **natuurontwikkeling op deze locatie**.

7. Bestuur, organisatie en financiën

D66 kiest voor:

- Een sterk Sittard-Geleen; één gemeente en eenheid in verscheidenheid.
- Een verbindende en transparante bestuurscultuur.
- Een sterke en duale gemeenteraad die duidelijke kaders stelt en uitvoering van beleid door het College van B&W controleert.
- Beperking van de lokale lastendruk (OZB, afvalstoffenheffing, rioolbelasting).
- Differentiatie van de parkeertarieven in de centra van Sittard en Geleen.
- Een gezond financieel beleid door ambities in balans te brengen met de beschikbare middelen.
- Een structureel sluitende meerjarenbegroting.
- Gefaseerde uitvoering van projecten in het kader van de Toekomstvisie 2030.
- Meer invloed, bevoegdheden én verantwoordelijkheden voor wijkbewoners op het gebied van de leefbaarheid en veiligheid in de eigen wijk.
- Een lokale burgertop en een Euregionale burgerbijeenkomst.
- Structureel overleg tussen gemeente en ondernemers.
- Invoering van burgeramendementen.
- Betrokkenheid en participatie van jongeren.

Openbaar bestuur en organisatie

Het wordt de hoogste tijd dat we Sittard-Geleen ook écht als één gemeente gaan zien en gaan besturen. D66 doet daarom niet mee aan discussies die verdeeldheid zaaien. We moeten nu vooral onze eenheid gaan uitdragen. Dit is wat ons betreft een **eenheid in verscheidenheid**, want elk dorp, elk stadsdeel, elke wijk en elke buurt heeft een **eigen identiteit en karakter en dat moet vooral zo blijven**. Maar samen zijn wij één gemeente: Sittard-Geleen. **Een nieuwe naam voor onze gemeente is wat D66 betreft niet aan de orde**. D66 vindt dat we het geld en de tijd die hiermee gemoeid zouden zijn op een betere manier kunnen investeren in onze stad.

Sittard-Geleen verdient een krachtig gemeentebestuur en een gemeenteraad die verder kijkt dan eigen of deelbelangen. Daarbij moeten we veel meer dan voorheen samenwerken met onze buurgemeenten (ook over de grens), de andere centrumgemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg. Samen zijn we sterker. Als één van de grotere partijen in Den Haag en met een sterke vertegenwoordiging in het Limburgs en het Europees Parlement, zal D66 haar provinciale, landelijke en Europese contacten inzetten om de **belangen van Sittard-Geleen te behartigen**.

De gemeentelijke organisatie moet modern, zichtbaar, toegankelijk en efficiënt zijn, **waarbij onze inwoners centraal staan**. Daarvoor is een klantvriendelijke, laagdrempelige en (ook digitaal) goed bereikbare gemeente nodig. De wijkgerichte aanpak van de gemeente gaan we verder uitbouwen, zodat er **beter overleg is met de wijkbewoners** en dat **wijkbewoners proactief en ook vooraf betrokken worden** bij de uitvoering van gemeentelijk beleid. Er moet verder worden geïnvesteerd in de kwaliteit van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie om de uitdagingen waarvoor de gemeente de komende jaren staat aan te kunnen gaan. Denk daarbij aan uitdagingen zoals de energietransitie, het wijkgericht en klantgericht werken, versterking van de participatie van inwoners.

D66 staat voor een verbindende en transparante bestuurscultuur. Onze inwoners moeten sneller en beter betrokken worden bij de totstandkoming van college- en raadsvoorstellen. Daarbij wil D66 inwoners en andere belanghebbenden de mogelijkheid bieden om **deel te nemen aan interactieve beeldvormende rondes die gericht zijn op besluitvorming** in de gemeenteraad. D66 wil inwoners daadwerkelijk invloed geven op ontwikkelingen in hun directe woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we de **afstand tussen burger en bestuur willen verkleinen** door meer participatie.

Ook de **positie van de gemeenteraad** moet verder worden versterkt door meer betrokkenheid bij de voorbereiding van besluitvorming, bijvoorbeeld bij de totstandkoming van kadernota's en begrotingen, maar ook bij de controle op de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen. **Integer bestuur is cruciaal**. Integriteit is meer dan enkel je aan de regels houden. Bestuurders en raadsleden moeten zich bewust zijn van mogelijke belangenconflicten en elke schijn daarvan vermijden. D66 wil een **duidelijk integriteitsbeleid** voor ambtenaren, inclusief een **sterke klokkenluidersregeling**. Zo komen eventuele misstanden sneller aan het licht.

D66 wil meer **dualisme** in de gemeenteraad waardoor zowel coalitie- als oppositiepartijen duidelijke kaders kunnen stellen en de uitvoering van beleid door het College van B&W beter kunnen controleren. Vooraf dichtgetimmerde raadsvoorstellen en standpunten doen geen recht aan een modern bestuur van een gemeente.

Financiën

Inmiddels heeft de gemeente gelukkig een **sluitende meerjarenbegroting**. Dat is een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van de ambities van Sittard-Geleen, toekomstige investeringen en voor het opvangen van tegenvallers. Helaas is die sluitende begroting vooral bereikt door een behoorlijke lastenverzwaring en zeer zware en pijnlijke bezuinigingen. Er zijn ook nog veel zorgen over de ontoereikendheid van budgetten, met name voor de jeugdzorg. Ondanks een extra incidentele bijdrage van het Rijk, ontvangt de gemeente nog steeds onvoldoende middelen voor de uitvoering van de jeugdzorg. Sittard-Geleen dient in VNG-verband een sterke lobby te organiseren om dit probleem structureel op te lossen.

De lokale lasten in Sittard-Geleen zijn te hoog. D66 vindt dat er nu een pas op de plaats gemaakt moet worden. **Sittard-Geleen moet qua belastingdruk bewegen naar het gemiddelde van de grote steden in Limburg.** Dit betekent dat wij geen voorstander zijn van een verdere stijging van de OZB voor woningen. De OZB-tarieven voor bedrijven zijn in Sittard-Geleen bovengemiddeld hoog. Daar heeft vooral het mkb veel last van; D66 zou de tarieven voor deze doelgroep graag willen verlagen. Omdat het helaas wettelijk onmogelijk is om verschillende tarieven te hanteren voor het mkb en grote bedrijven, steunt D66 de **lobby van gemeenten voor tariefdifferentiatie**. Ook de alsmaar stijgende kosten van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten baren zorgen. Daarom zet D66 in op een nieuw afvalbeleid in onze gemeente. D66 pleit daarnaast voor het gefaseerd **afschaffen van de hondenbelasting**. Wij vinden dat deze vorm van belasting achterhaald is.

Besparingen mogen, wat D66 betreft, gezocht worden in de opschaling van voorzieningen, maar altijd in de juiste balans. **D66 is geen voorstander van bezuinigingen op zaken die onze inwoners rechtstreeks raken, zoals het onderhoud van de openbare ruimte.** Niet-strategisch vastgoed, dat momenteel in bezit is van de gemeente, dient zo snel mogelijk te worden afgestoten.

D66 onderschrijft de ambities die in samenwerking met inwoners en andere stakeholders zijn beschreven in de Toekomstvisie 2030. Omdat niet al die ambities in één keer gerealiseerd kunnen worden, kiest D66 voor een gefaseerde uitvoering van de ontwikkelpaden.

”

Er wordt vaak over jou gepraat,
maar niet met jou.

– Rens Raemakers, Tweede Kamerlid D66

Bestuurlijke vernieuwing

D66 gelooft in de eigen kracht van onze inwoners. Goed beleid dat steunt op draagvlak kan alleen tot stand komen in samenwerking met onze inwoners en ondernemers. Het vertrouwen in de politiek neemt de laatste jaren sterk af in Nederland, ook in Sittard-Geleen. Inwoners worden te laat of onvoldoende betrokken bij voor hen belangrijke besluitvormingsprocessen en dat veroorzaakt veel frustratie en onvrede. Wat D66 betreft kan dat anders, ook al weten we dat “het moet anders” al jaren geroepen wordt. **D66 heeft concrete ideeën** om een betere, eerlijkere en transparantere besluitvorming te kunnen realiseren, samen met onze inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen.

D66 wil stimuleren dat **wijken en kernen zelf vorm kunnen geven aan de eigen leefomgeving**. De gemeente kan hen meer eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden toekennen. Bijvoorbeeld door het instellen van burgerpanels, de inzet van het “**Right to Challenge**” en **buurtbudgetten**. Inwoners kunnen zelf goed aangeven welke behoeften er zijn en hoe de schaarse middelen effectief kunnen worden ingezet. De gemeente heeft hierbij vooral een faciliterende en coachende rol en stelt hiervoor budgetten ter beschikking, zoals dat al elders wordt toegepast in de systematiek van buurtbudgetten, bijvoorbeeld in Venlo en Antwerpen.

D66 pleit daarnaast voor de invoering van **een gemeentelijke en een Euregionale burgertop**. Om een andere politieke werkwijze te bewerkstelligen, **wil D66 juist vooraf met inwoners in gesprek** en niet achteraf, zoals nu nog veel te vaak het geval is. We willen dat Sittard-Geleen een jaarlijkse burgertop krijgt waarbij **inwoners zelf thema’s kunnen aandragen en voorstellen voor beleid kunnen voorleggen** aan de gemeenteraad en het College van B&W. Omdat veel beleidsvraagstukken onze gemeentegrenzen overstijgen, wil D66 naast de jaarlijkse burgertop in Sittard-Geleen, ook een jaarlijkse Euregionale burgerbijeenkomst organiseren **met onze Belgische en Duitse buurgemeenten**. Deze bijeenkomst kan onderdeel worden van dagen waarop nu al de grensoverschrijdende verbondenheid wordt uitgedragen, zoals de Dag van Europa (9 mei) en de Limburgdag (19 april).

Daarnaast acht D66 het van belang dat ook **ondernemers** worden meegenomen in besluitvormende processen binnen de gemeente, juist om doeltreffender vorm te geven aan het ondernemersklimaat in Sittard-Geleen en snel en effectief te kunnen schakelen als dat nodig is. **D66 wil dat er een structureel overleg komt** tussen (lokale) ondernemers, uit verschillende sectoren, en het College van B&W.

Hoewel D66 met deze ideeën de besluitvorming aan de voorkant hoopt te verbeteren, wil D66 ook zorgen dat inwoners in de latere stadia van de beleidscyclus **invloed hebben op het proces**. Om ervoor te zorgen dat de positie van inwoners ook achteraf versterkt kan worden, wil D66 het instrument van **burgeramendementen** introduceren in Sittard-Geleen. Via burgeramendementen kunnen inwoners **wijzigingen aanbrengen** in beleidsplannen die ter besluitvorming voorliggen.

Hoewel nog niet alle inwoners van Sittard-Geleen kunnen stemmen tijdens deze gemeenteraadsverkiezingen in 2022, is het van groot belang om de **volgende generatie klaar te stomen voor participatie en betrokkenheid bij de lokale politiek**. D66 wil actief burgerschap stimuleren door het organiseren van een jongerendebat/dag van de democratie, of een kinderraad of -burgemeester. Het faciliteren van een kindervragenuur met de gemeenteraad op de dag van de kinderrechten is ook een goede manier om de **betrokkenheid van jongeren bij hun directe leefomgeving te versterken**. Hierbij kunnen jongeren(advies)organisaties zoals Veer zeen Jongk ingeschakeld worden.

8. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking

D66 kiest voor:

- Een vervolgtraject van het Bestuurlijk Afsprakenkader dat de gemeente heeft ondertekend met de Provincie Limburg als aanjager voor de ontwikkeling van Sittard-Geleen.
- Betere regionale samenwerking met onze buurgemeenten Beek, Stein, Echt-Susteren en Beekdaalen.
- Betere samenwerking met de andere Zuid-Limburgse centrumgemeenten (Heerlen en Maastricht).
- Actieve deelname van Sittard-Geleen in de EGTS Euregio Maas-Rijn en de Euregio Rijn-Maas Noord.
- Actieve participatie in het MAHLL+ stedennetwerk (o.a. met Aken, Genk en Hasselt).
- Structurele samenwerking met onze Belgische en Duitse buurgemeenten (Dilsen-Stokkem, Maaseik en Selfkant) en intensivering van de samenwerking met de Kreis Heinsberg.
- Euregionale samenwerking bij grensoverschrijdende beleidsvraagstukken.
- Benutten van de kracht van ons provinciale, landelijke en Europese partijnetwerk om de belangen van Sittard-Geleen te behartigen.

Regionale samenwerking

De opgaven waar Sittard-Geleen voor staat, dienen in samenwerking met partners in de regio te worden opgelost. Recente onderzoeken tonen aan dat de **samenwerkingskracht kan worden versterkt op Zuid-Limburgse schaal**, door een intensievere samenwerking van de drie centrumgemeenten (Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen) en de Provincie Limburg. De focus van deze samenwerking moet liggen op **economie, arbeidsmarkt, onderwijs en vestigingsklimaat**. Daarbij hoort ook een gezamenlijke structuurvisie voor de ruimtelijke ontwikkelingen en een gezamenlijke aanpak van infrastructuur en mobiliteit. D66 ziet graag een vervolg op het Bestuurlijk Afsprakenkader dat de gemeente heeft ondertekend met de Provincie Limburg als aanjager voor de majeure opgaven waar Sittard-Geleen voor staat voor de ontwikkeling van onze stad en regio.

De centrumgemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen moeten als een krachtig team samen optrekken in het belang van de regionale ontwikkeling van Zuid-Limburg. Zo wordt de positie van deze regio veel krachtiger, niet alleen landelijk maar ook in relatie tot andere steden in de Euregio Maas-Rijn (Aken, Genk en Hasselt). Ook de samenwerking met Beek en Stein in de Westelijke Mijnstreek kan en moet nu echt verbeterd worden. D66 zet daarnaast in op een betere samenwerking met onze andere buurgemeenten, Echt-Susteren en Beekdaalen. Die **samenwerking verdient een nieuwe impuls**, gezien de gedeelde belangen op het gebied van economie, werkgelegenheid, toerisme, infrastructuur en leefbaarheid. **De gemeente Sittard-Geleen moet hierbij als centrumgemeente een verbindende rol spelen.**

Euregionale samenwerking

De geografische ligging van Sittard-Geleen, grenzend aan Belgisch Limburg en de Kreis Heinsberg (Duitsland) biedt - nu nog onbenutte - kansen voor de ontwikkeling van onze stad. Naast het belang van een goede samenwerking met onze directe Limburgse buurgemeenten en in Zuid-Limburgs verband is het daarom belangrijk om actief in te zetten op **versterking van de Euregionale samenwerking**.

Internationale, grensoverschrijdende **samenwerking in Euregionaal verband is voor D66 een belangrijke richtingwijzer voor het gemeentelijk beleid**. Als actieve partner in de EGTS Euregio Maas-Rijn, het stedennetwerk MAHHL+ en de Euregio Rijn-Maas Noord en door de stedenbanden met Genk en Hasselt, kan Sittard-Geleen **uitdagingen die de gemeentegrenzen overstijgen doeltreffender aanpakken**. Op beleidsterreinen zoals economie en arbeidsmarkt, onderwijs, cultuur, toerisme, duurzaamheid, veiligheid en mobiliteit zijn nog veel voordelen te halen uit grensoverschrijdende samenwerking. D66 wil inwoners, het verenigingsleven, het onderwijs, instellingen, het bedrijfsleven en de gemeenteraad actief betrekken bij de invulling van de Euregionale samenwerking.

D66 vindt het belangrijk dat Sittard-Geleen een actieve rol blijft spelen in het stedennetwerk G40 en de Vereniging Nederlandse Gemeenten, zodat via die kanalen een actieve lobby kan worden gevoerd om de economische, ruimtelijke en sociale belangen van onze gemeente te behartigen. D66 zal hier ook aan bijdragen via haar eigen **regionale, provinciale, landelijke en Europese partijnetwerk**.

Europa begint lokaal, zeker voor een grensgemeente als Sittard-Geleen.

– Pepijn Pi, lijsttrekker D66 Sittard-Geleen

Pepijn Pi, lijsttrekker D66

Guy Verhofstadt, voormalig
Premier België, Lid Europees
Parlement — Renew Europe

D66

9. Samen staan we sterk

Politiek actief zijn betekent ook **samenwerken, verschillen overbruggen** en elkaar proberen te vinden. Dat is onze insteek in de gemeenteraad van Sittard-Geleen, ongeacht de rol die we daarin spelen als coalitie- of oppositiepartij.

D66 heeft in de periode 2014-2018 bewezen een **betrouwbare coalitiepartner** te zijn, die ook bestuurlijke verantwoordelijkheid durft te nemen. Ook als oppositiepartij, in de periode 2018-2022, hebben wij bewust gekozen voor een **positief-kritische en opbouwende rol**, met oog voor het algemeen belang van onze gemeente.

Wat hebben we bereikt in de periode 2018-2022?

Om onze doelen te bereiken hebben wij de voorbije raadsperiode een aantal **moties en amendementen ingediend**. Veel daarvan konden rekenen op een **brede steun** en zijn dus aangenomen. Voorbeelden daarvan zijn:

- Beter inzicht in de financiële positie van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- Actieprogramma vrijetijdseconomie Sittard-Geleen 2020-2022
- Beperking planschaderisico indieners planschade windturbines
- Motie P&C-cyclus gemeenschappelijke regelingen
- Dag- en nachtopvang voor jongeren.

D66
sittard-geleen

Soms hebben we helaas wat langer moeten wachten op honorering van onze wensen. Zo hebben we al in juni 2013 een motie ingediend waarin we ondernemers een vrije keuze wilden geven om hun winkels elke zondag open te stellen. Destijds stemden alle partijen in de gemeenteraad nog tegen dit voorstel. In december 2021 is de winkeltijdenverordening uiteindelijk alsnog aangepast om dit mogelijk te maken. In een aantal dossiers heeft D66 in de periode 2018-2022 de samenwerking opgezocht met andere partijen in de raad. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

Samen met gob

- Windturbines zonder wieken
- Intercity naar Aken
- Onderhoud openbare ruimte

Samen met het CDA

- Promotie van het mijnverleden van Geleen
- Uitbreiding basisschool de Leeuwerik in Einighausen
- Ruimte voor ondernemers en horeca-exploitanten
- Jeugdlintje
- Toetreding tot de Euregio Rijn-Maas Noord
- Waardering mantelzorgcompliment
- Regeling grote projecten

Samen met GroenLinks

- Verbod gebruik van glyfosaat op pachtgronden
- Campagne Waterklaar en groene groei
- Verbod oplaten ballonnen
- Lokale lastenmeter
- Gefaseerde afbouw hondenbelasting
- Opvang kinderen uit vluchtelingenkampen
- Nachttreinen
- Kinderpardon
- Geen ontgrinding Graetheide

Samen met de Stadspartij

- Bescherming van historisch erfgoed
- Reanimatielessen in het middelbaar onderwijs
- Stimulering toerisme

Samen met de PvdA

- Bijverdienen in de bijstand
- Aansluiting bij de coalitie minimumloon naar €14 per uur
- Tijdelijke voorziening vrachtwagens Kampstraat Geleen
- Ruimte voor de horeca en ambulante handel
- Evaluatie cultuurbedrijf De Domijnen
- Verduurzaming evenementen
- Promotie Pinkpopverleden Geleen

Samen met de VVD

- Met minder regels naar een duurzamer Sittard-Geleen
- Ruimte voor de horeca en ambulante handel
- Gefaseerde afschaffing hondenbelasting.

Richtingwijzers D66

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideevorming binnen de partij, maar hebben niet de status van dogmatische waarheden. Deze uitgangspunten worden door ons ook op lokaal niveau toegepast, dus ook in Sittard-Geleen.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden, dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschikt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

Kandidatenlijst D66

De volgende kandidaten vragen uw steun voor de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022. D66 neemt verantwoordelijkheid en is op basis van inhoudelijke overeenstemming bereid om samen te werken met constructieve partijen.

01. Pepijn Pi Van de Venne
02. Björn Bonten
03. Ellen Vaessen - ten Haaf
04. Stephan van Noord
05. Romar van Hegelsom
06. John Hawinkels
07. Peter ten Haaf
08. Sjoerd berghuijs
09. Jan-Willem Westra
10. Monique Kamphuis - van Stratum
11. Iwan Rosbak
12. Rob Haenen
13. Jim Kusters
14. Frans Drummen
15. Leo Engelhart
16. Noa Niessen
17. Hans Beckers
18. Ed Zelissen
19. Netty de Pijper
20. Nina van Noord
21. Danielle Boumans
22. Raf Pi Van de Venne
23. Peter Thuis
24. Behroez Kariemie
25. Josefien Van de Venne
26. Gaston Graaf
27. Gijs Goertz
28. Suzanne Sanders
29. Robert Kuipers
30. Claudia Reiner
31. Leon Vaessen

Top 5 D66 2022-2026

1. Pepijn Pi Van de Venne

Sittard, 21 jaar, student
European Studies (HBO)

2. Björn Bonten

Sittard, 49 jaar, docent Engels,
Nederlands &
Maatschappijwetenschappen

3. Ellen Vaessen-ten Haaf

Sittard, 40 jaar, docent
inburgering en alfabetisering –
Vista College

4. Stephan van Noord

Geleen, 51 jaar, zelfstandig
ondernemer, eigenaar Zwemschool
Sanders

5. Romar van Hegelsom

Sittard, 25 jaar, projectcoördinator
bij de Universiteit Maastricht

Volg ons op onze social media:

@D66046

@d66sittardgeleen

@d66sittardgeleen

@d66sittardgeleen

<https://d66.nl/sittard-geleen/>

Colofon

Dit verkiezingsprogramma is geschreven door de verkiezingsprogrammacommissie van D66 Sittard-Geleen en vastgesteld door de leden van D66 in Sittard-Geleen tijdens de Algemene Afdelingsvergadering van maandag 27 december 2021. Dit programma bevat de uitgangspunten waarop de fractie van D66 haar inzet zal baseren in de raadsperiode 2022-2026.

Eindredactie:

Bert Kamphuis
Robert Kuipers
Pepijn Pi

Fotografie:

Bert Kamphuis
Pepijn Pi
Beeldbank D66
De Fotovakvrouw

Contact:

Secretariaat afdelingsbestuur: secretaris@d66westelijkemijnstreek.nl
Pepijn Pi (lijsttrekker): lijsttrekker@d66sittard-geleen.nl

Voor meer informatie over D66, zie onze website <https://d66.nl/sittard-geleen/>